

Steun bevlogen vrijwilligers

Lieve Wouters

Het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking lanceerde een website die dient als virtuele ontmoetingsplaats voor al wie zich op vrijwillige basis inzet in ontwikkelingslanden. Bedoeling is de ontwikkelingssamenwerking door kleine projecten, waar geen beroepskrachten aan te pas komen, te ondersteunen en te stroomlijnen.

WIE zijn de vierde pijlers? Blijkens onderzoek van het Hoger Instituut voor de Arbeid aan de K.U.Leuven zijn in Vlaanderen tot 60.000 mensen actief betrokken bij een vrijwilligersorganisatie. Ze mobiliseren tussen de 47 en 68 miljoen euro aan private middelen. De helft van deze niet-professionele initiatieven ontstond in de laatste acht jaar.

De onderzoekers vermoeden dat vooral de globalisering daarin een rol speelt. „De ‘vierde pijlermens’ zijn globalisten, moderne avonturiers en durf-filantropen die getalenteerde zielsverwanten zoeken in het Zuiden met wie ze naar een overeenstemming zoeken tussen hun aanbod en de lokale vragen.” De projecten die ze steunen, worden samen beheerd en samen uitgevoerd. Persoonlijk contact en betrokkenheid vinden ze belangrijk en worden aanzien als voldoende garantie op succes.

In 1998 vond slechts 55 procent van de Belgen ontwikkelingshulp een belangrijk thema en 36 procent meende dat het budget mocht worden verhoogd. Enkele jaren later blijkt daarentegen 91 procent van de Vlamingen het wel degelijk belangrijk te vinden en ruim de helft is ervan overtuigd dat er meer geld voor moet worden vrijgemaakt. Tegelijk merkten de onderzoekers echter op dat mensen meer geneigd zijn geld te geven aan kleinschalige initiatieven van personen die ze kennen, dan aan de grote en ervaren spelers in de ontwikkelingshulp.

Professionele toetsing zoals gebruikelijk in klassieke ontwikkelingsorganisaties is vaak onbekend en wordt zelden toegepast, zo blijkt. Soms reageren de klassieke organisaties dan ook een beetje vijandig ten opzichte van de nieuwe ‘concurrenten’. Maar die vijandigheid evolueert naar een positieve houding en samenwerking. Zo lijken ‘vierde pijlers’ met hun bevlogenheid het soms al te geroutineerde ontwikkelingskader nieuw leven in te blazen.

HET LIJKT onlogisch, maar net daarom is het een des te hoopvoller signaal: ondanks de financiële crisis sloten hulporganisaties het jaar 2008 tevreden af met campagnes die nog meer oprachten dan de jaren voorheen. Van hetzelfde soort onlogisch en daarom reden tot hoop: nieuwsredacties halen journalisten terug uit het buitenland, omdat het te veel kost en hun werk de mensen niet zou interesseren, terwijl tegelijkertijd tot 60.000 Vlamingen op vrijwillige basis aan ontwikkelingssamenwerking blijken te doen. De problematiek van armoede en oorlog in het Zuiden is blijkbaar toch niet ver van hun bed.

In 2006 werd in de schoot van de Vlaamse Gemeenschap een bureau opgericht om de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking te coördineren, het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking. Het publiek gevoelig maken staat ook in zijn opdracht, net als de subsidiëring van ontwikkelingsopvoeding en projecten voor duurzame ontwikkeling. Nu lanceerde het agentschap een website ten behoeve van vrijwilligers in ontwikkelingsamenwerking, de zogenaamde vierde pijlers.

Over het ontstaan van de website zegt stafmedewerkster Flora Joossens: „Uit een studie aangevraagd door de Vlaamse overheid,

blijkt dat wel 60.000 Vlamingen zich vrijwillig inzetten in zo’n 1.100 initiatieven die buiten de professionele ontwikkelingshulp vallen. De Vlaamse overheid vond dat ze die initiatieven en hun vrijwilligers niet in de kou mocht laten staan. Ze wilde hen steun bieden en een forum om elkaar te ontmoeten en ervaringen uit te wisselen. Vandaar het idee voor deze website, te vinden op www.4depijler.be.”

Vraag en aanbod

Wat de website precies te bieden heeft? „Vraag en aanbod van organisaties die vrijwilligers zoeken en vrijwilligers die een project zoeken, worden op elkaar afgestemd. Op termijn willen we vorming aanbieden. We werken een vormingspakket uit met 11.11.11. Aangezien ‘vierde pijlers’ geen beroep kunnen doen op professionele ontwikkelingshulp, zitten ze met heel wat financiële of operationele vragen. Het werk op het terrein zal baat hebben bij gedeelde expertise en samenwerking. De meeste ‘vierde pijlers’ zijn daarvoor vragende partij.”

Momenteel schreven zo’n 160 organisaties zich op de site in. Op de lijst vinden we onder meer het ACW Rupelmonde, dat blijkbaar in 2002 een initiatief startte in Burkina Faso voor de uitbouw van de

gezondheidszorg en voor aidspreventie. Ook de Jeugdendienst Don Bosco staat op de lijst, net als de missienaakring Sint-Theresia Westmalle en Bouworde. „Wij zijn geen ‘vierde pijler’, maar werken wel samen met vrijwilligersorganisaties. Daarom vonden we het nuttig ons te registreren”, aldus Sabine Coppens.

Lukraak bellen we nog één van de gemelde ‘vierde pijlers’. „Als vrijwilligersorganisatie zijn we blij met de erkenning die de vierde pijler hierdoor krijgt”, meent Fons Heirbaut van de vereniging Vrienden van Els, die projecten steunt in Bolivia van een zekere Els uit Aartselaar. „De website is ook nuttig voor de bekendmaking van onze werking. We hebben geen eigen website en zullen er dus gebruik van maken voor de promotie van nieuwe initiatieven voor fondsenwerving. Je krijgt ook een mooi overzicht van wat er allemaal gebeurt aan ontwikkelingssamenwerking.”

Op bijkomende vorming zit deze vereniging echter niet te wachten. „We zijn aangesloten bij Volens en geven onze administratie daar uit handen. Dat geldt voor de meeste kleine verenigingen. Om fiscale attesten te mogen afleveren, moet je bij een grotere organisatie aanleunen. Zo is de administratie vanzelf gestructureerd. Ook met onze vragen kunnen we daar terecht.”

Even pauze voor Bouworde-vrijwilligers die in Marokko werken aan een irrigatieproject. © Bouworde vzw

Vervolg van bladzijde 5

Damiaanactie werkt aan een oplossing om de pygmeeën beter te kunnen behandelen. Naast de bestaande gezondheidswerkers, vreemden voor de pygmeeën, wordt aan sommigen van hen geleerd hoe lepra in elkaar zit en wat de behandeling inhoudt. Zij trekken gewoon met het dorp mee, geven hun dorpsgenoten maandelijks een nieuwe strip pillen en controleren de inname.

Waar de oudere generaties pygmeeën vandaag niet kunnen lezen of schrijven, kan er wel op de jongeren worden gerekend. „De missionarissen in de regio concentreren zich op onderwijs. Ze proberen de kinderen tenminste in het regenseizoen naar school te krijgen, en bieden hen aldus een structuur die wij voor de gezondheidszorg kunnen gebruiken”, zegt Reynders.

Alvast niet problematisch bij de pygmeeën is het stigma dat lepra wereldwijd met zich meedraagt, in Damiaans tijd en vandaag. „Ze dragen solidariteit hoog in het vaandel. Mensen met aids, lepra, geesteszieken – niemand wordt in de steek gelaten. Zelfs iemand met afschuwelijke wonden verzorgen ze trouw, terwijl we hen elders vaak aantreffen in een afgelegen hut. Het is een prachtig volk, en slechts daarom overleven ze”, prijst Reynders.

Erfenis

Voor dat prachtige volk vraagt Damiaanactie komend weekend dan ook wonderen in haar jaarlijkse campagne. „Een wonder ligt binnen ieders bereik. Met 40 euro zorg je voor de genezing van een leprapatiënt”, benadrukt Reynders. „Maar natuurlijk knipogen we met *Tijd voor een wonder* ook naar de wonderen van onze pionier Damiaan.”

Wanneer de heiligverklaring precies plaatsvindt, is nog gissen, maar inmiddels wordt 2009 toch al het Damiaanjaar genoemd. „Voor ons, en voor een groot deel van onze achterban dat zich inzet, omdat ze zich door Damiaan geïnspireerd voelen en in hem geloven, is het een droom dat onze pionier ook vandaag nog iets betekent. En een uitdaging om extra te bewijzen dat we de erfenis waard zijn.”

„Damiaan zorgde zonder middelen voor honderden melaatsen, en trok daarmee de sensibilisering op gang”, vervolgt Carla Reynders. „Nadat in de jaren 1950 lepramedicatie ontstond, konden wij zijn werk voltooien met een medisch luik. Wij willen echter niet volledig overschakelen op behandelen, maar ook Damiaans verzorgen in ere houden. Aan het einde van de behandeling drukken wij geen stempel ‘genezen’ op een patiënt, maar wij gaan door met *Care after Cure*. In de geest van Damiaan telt ieder individu, en dus hebben we ook voor een kleine, bedreigde bevolkingsgroep zoals de pygmeeën veel tijd en moeite over.”

Met 40 euro op 001-1149913-54 geneest u een leprapatiënt. Info op de website www.damiaanactie.be of telefonisch via 02/422.59.11.